

IZVJEŠTAJ "IZ UGLA GRAĐANA – RAD KOMISIJE ZA PRAĆENJE ISTRAGA NAPADA NA NOVINARE"

SAŽETAK

Komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija (u nastavku "Komisija"), kojoj je istekao mandat na kraju 2015. godine, nije ostvarila osnovni zadatak zbog koga je osnovana - da na osnovu pregleda istraga koje je utvrdila kao prioritete pruži sveobuhvatno mišljenje o propustima u tim istragama i načinu na koji bi njihovo vođenje trebalo unaprijediti.

Komisija je ispunila neke druge zadatke - utvrdila je plan i dinamiku prikupljanja činjenica, napravila pregled statusa predmeta, utvrdila rokove zastarjelosti krivičnog gonjenja, formirala arhivu u vezi sa istragama. U tu svrhu je ostvarila djelimično uspješnu saradnju s organima nadležnim za vođenje tih istraga. Ipak, Komisija je najveću opstrukciju trpjela od Uprave policije koja je do kraja mandata 2015. godine istrajala u tome da joj dostavlja nepotpunu, anonimiziranu dokumentaciju. Savjet Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama se pridružio opstrukciji Komisije, dajući mišljenje da njeni članovi/ce ne smiju da ostvare pristup svim relevantnim podacima iz policijskih spisa.

Sastav Komisije od početka nije obećavao da će se doći do rezultata, jer su većina njenih članova i članica (6) bili predstavnici/e državnih organa čije je postupanje Komisija trebalo da preispituje. Dva (ili čak četiri člana prema tvrdnjama predsjednika Komisije) bili su i neposredno u sukobu interesa jer su bili nadležni za istrage koje je Komisija utvrdila kao prioritete.

Već je prvi izvještaj Komisije ukazao na nepovjerenje između njenih članova, jer su predstavnici tužilaštva i Uprave policije povodom ozbiljnih optužbi predstavnika medija i NVO u vezi postupanja organa koje su predstavljali zauzeli odbrambene pozicije, bez obrazloženja i naznaka da bi se moglo doći do kompromisa.

Komisija nije radila u planiranom obimu. Od planiranih šest izveštaja i 44 sjednice, usvojila je tri izveštaja i održala trinaest sjednica. Nije iskorištena mogućnost da se u rad Komisije uključe domaći i međunarodni stručnjaci.

Dvogodišnji mandat Komisije je istekao na kraju decembra 2015. godine u tišini. Nije bilo završnog izveštaja, zajedničke izjave, pa čak ni izjave predsjednika ili nekog od članova Komisije. Komisija nije usvojila ni posljednji predlog izveštaja svog predsjednika o radu od januara do jula 2015, što znači da praktično u 2015. godini rad Komisije nije imao rezultat ili bar pisani objavljeni trag o tom rezultatu.

Ipak, taj predlog izveštaja, koji je dostavljen svim članovima Komisije, sadrži mišljenje i preporuke u vezi predmeta ubistva urednika Duška Jovanovića, koji je Komisija odredila kao prioritetan, a predsjednik Komisije i predsjedavajuća radnom grupom za istragu napada na Tufika Softića svoje stavove o propustima u istrazi tog slučaja, do kojih su došli zahvaljujući radu u Komisiji, dostavili su Vrhovnom državnom tužiocu.

HRA smatra da bi za legitimitet Komisije bilo bolje da ju je osnovala Skupština Crne Gore. Osnivanje odlukom Vlade je bilo operativnije, ali se od početka postavljalo pitanje da li je Vlada stvarno bila spremna za Komisiju koja bi mogla da utvrdi propuste u istragama napada na novinare koji su se dogodili i koji nisu istraženi za vrijeme mandata njenog predsjednika? Ispostavilo se da nije obezbijeđen sastav Komisije koji bi ulivao povjerenje, niti je omogućen pristup potpunoj dokumentaciji, niti je prihvaćena preporuka Komisije da Vlada raspiše nagradu za informacije koje bi mogle da dovedu do napretka u istragama.

Osnivanje Komisije je trebalo da predstavi postojanje političke volje da se nešto postigne u istragama napada na novinare s najtežim posljedicama. Međutim, sastav Komisije i opstrukcija njenog rada, prvenstveno od strane Uprave policije, pokazuju da te volje suštinski nije bilo, što je izgleda glavni razlog izostanka i rezultata Komisije i napretka u istragama koje je ona utvrdila kao prioritete za dvije godine svog postojanja (izuzimajući riješeni slučaj napada na novinarku Lidiju Nikčević).